

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2019/202301

Bijlage(n)

1

Datum 18 september 2019
Betreft Aanbieding Instructie 40ste ICAO Assembly

Geachte voorzitter,

Van 24 september tot en met 4 oktober 2019 zal in Montreal de 40ste Algemene Vergadering plaatsvinden van de Burgerluchtvaartorganisatie van de Verenigde Naties (ICAO). In bijlage 1 bij deze brief treft u de instructie aan voor de delegatie die namens het Koninkrijk der Nederlanden zal deelnemen. In aanvulling op deze instructie stuur ik u gelijktijdig de antwoorden op de Kamervragen van 16 september van de leden Kröger (GroenLinks), Van Raan (PvdD), Lacin (SP), Van Dijk (PvdA), Paternotte (D66), Bruins (ChristenUnie), Stoffer (SGP) en Van Brenk (50plus) over het bericht '*L'UE refuse d'abandonner sa souveraineté sur les émissions de CO2 de l'aviation*'.

Voorliggende delegatie instructie is bedoeld als strategisch politieke handleiding voor de Nederlandse inbreng in deze vergadering. Op de agenda van deze Algemene Vergadering staat een groot aantal aan de luchtvaart gerelateerde onderwerpen. Voor het Koninkrijk zijn drie daarvan van grote betekenis:

1. De verkiezing voor een zetel in de Raad (ICAO Council) 2020-2022. Het Koninkrijk der Nederlanden is dit jaar aan de beurt om zich kandidaat te stellen. Nederland maakt deel uit van de zogeheten Abis-rotatiegroep. Onze partnerlanden zijn België, Ierland, Kroatië, Luxemburg, Oostenrijk, Portugal en Zwitserland. Nederland voert de regie over onze gezamenlijke lobby.
2. De effectieve implementatie van het CORSIA systeem: wereldwijde maatregelen om de CO₂ emissies van de internationale burgerluchtvaart terug te dringen.
3. Luchtvaartbeveiliging: Er zal worden beoordeeld of er voldoende voortgang is geboekt met de implementatie van het Global Aviation Security Plan (GASep), waarmee de effectiviteit van beveiligingsmaatregelen wereldwijd verbeterd wordt.

Ad. 1 Verkiezing Koninkrijk in de ICAO Council 2020-2022

Met de verkiezing van de Koninkrijk kandidaat in de ICAO Council zal het voor Nederland mogelijk zijn om meer aandacht voor nationale luchtvaartbelangen te vragen in ICAO verband. Voorop staat daarbij een verdere verduurzaming van de luchtvaart, maar ook op het terrein van Luchtvaartbeveiliging (security) is het van belang om met verbetervoorstellen te komen. Tevens zal worden gepleit voor het beter functioneren van de ICAO organisatie in het algemeen. Tijdens de Assembly

zullen er voorstellen worden gepresenteerd ten behoeve van hervorming van de ICAO tot een efficiënte, transparante en productieve organisatie, met een meer evenwichtige verdeling van verantwoordelijkheden tussen (de voorzitter van) de Council en de Secretaris Generaal.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
IENW/BSK-2019/202301

Ad. 2 Adoptie mondiaal systeem voor offset en reductie van CO₂ emissies (CORSIA)

In 2017 heeft de wereld in Parijs een historisch klimaatakkoord bereikt. Het akkoord bevat geen specifieke afspraken voor de internationale luchtvaart, maar onder andere via ICAO zal deze sector een belangrijke bijdrage moeten leveren aan het bereiken van de reductiedoelstellingen. In de afgelopen jaren is door ICAO met landen en luchtvaartsector hard gewerkt aan het ontwerpen van het CORSIA waarmee de luchtvaart alle groei van zijn CO₂-emissies vanaf 2020 moet compenseren. Thans ligt in de komende Algemene Vergadering een voorstel voor dat ziet op de implementatie van het wereldwijde systeem.

Naast CORSIA en de technische reductiemaatregelen zal een verdere verduurzaming van luchthavens moeten plaatsvinden en zal ingezet worden op een verdere optimalisering van het gebruik van het luchtruim, waardoor gevlogen kan worden met een lager energiegebruik en daarmee lagere CO₂-emissies. De ICAO Assembly zal gevraagd worden kennis te nemen van de op dit vlak behaalde resultaten en mandaat te verlenen om op deze voet verder te gaan.

In de instructie is aangegeven dat Nederland het internaliseren van externe kosten van de luchtvaart en het belasten van brandstof niet ter sprake zal brengen tijdens de ICAO Assembly. Europees is afgesproken welke doelstellingen we tijdens de Assembly willen bereiken en daar maakt het internaliseren van de externe kosten van de luchtvaart op dit moment (nog) geen onderdeel van uit. Eerst moet daar op Europees niveau draagvlak voor zijn voordat we mondiaal deze discussie kunnen aangaan. Nederland kan dit niet alleen. Europa wil nu de basis leggen voor een besluit over een ambitieuzer lange termijn doelstelling binnen CORSIA.

Nederland zal dit onderwerp uiteraard wel in ICAO verband adresseren in de daartoe geëigende gremia te weten het Comité voor Milieu en Klimaat en ten behoeve van een eventuele wijziging van het Chicago Verdrag in het Juridische Comité.

Ad. 3 Luchtvaartbeveiliging

De aanhoudende dreiging van terroristische aanslagen op de burgerluchtvaart maakt dat het thema beveiliging voor ICAO een prioritair onderwerp blijft. Tijdens de Assembly zal worden beoordeeld of er voldoende voortgang is geboekt met de implementatie van het Global Aviation Security Plan (GASeP) waarmee de effectiviteit van beveiligingsmaatregelen wereldwijd verbeterd moet worden. Een ander belangrijk punt is de implementatie van de maatregelen uit Annex 17 van de ICAO tegen 'insider threat'. Europa staat een 100% staff screening voor in combinatie met background checks voor al het personeel op de luchthavens. Dit belangrijke punt zal tijdens de Assembly benadrukt worden.

Cyber security is een luchtvaart onderwerp dat op dit moment volop in ontwikkeling is. Een actieve rol van ICAO op dit terrein is belangrijk om de digitale weerbaarheid van de luchtvaartsector op mondiaal niveau te versterken.

Cyber security heeft betrekking op verschillende safety en security domeinen. Gelet hierop is het essentieel dat ICAO de governance van cyber security snel en efficiënt organiseert.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Resultaten ICAO Assembly

De ICAO Assembly is van groot belang om op alle genoemde voorgaande terreinen resultaten te kunnen boeken. In deze lijn zal ik de Algemene Vergadering toespreken. Daarnaast heb ik tijdens mijn verblijf ook bilaterale gesprekken met collega's van grote luchtvaart landen om onze ambities toe te lichten en nogmaals steun te vragen voor de ICAO Council kandidaat van het Koninkrijk. Uiteraard zal ik uw Kamer na afloop van de bijeenkomst over de resultaten berichten.

Ons kenmerk
IENW/BSK-2019/202301

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga